

Asia: VN/34790/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö 13.04.2023, VN/34790/2022

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleisesti hiilirajamekanismista

Hiilirajamekanismi on uusi EU-politiikan instrumentti, jonka avulla tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuotteille asetetaan samansuuruinen maksu, kuin joka kohdistuu EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin EU:n päästökaupan toimeenpanon seurauksena. Mekanismin keskeisenä tehtävänä on ehkäistä hiilivuotoa ja siten päästöjen siirtymistä EU:n ulkopuolelle. EU-asetuksena se on jäsenmaissa suoraan sovellettavaa, velvoittavaa lainsäädäntöä.

Ilmastonmuutoksen torjuminen kustannustehokkaasti on tärkeää. Samoin on tärkeää, että hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanon myötä hiilipäästöt, jotka ovat tuotannon negatiivisia ulkoisvaikutuksia, voidaan hinnoitella myös EU:n ulkopuolisessa valmistuksessa olleille tuotteille,

jotka kilpailevat EU markkinoilla EU:n sisällä valmistettujen tuotteiden kanssa, ja luodaan tältä osin edellytykset tasapuoliselle kansainväliselle kilpailulle.

Päästökauppa on lähtökohtaisesti tehokas sekä eri yritysten ja toimialojen suhteen neutraali sääntelykeino, jonka avulla päästövähennystoimenpiteet kohdentuvat sinne, missä niitä on tehokkainta toteuttaa. Päästökauppa toimii parhaiten silloin, kun se kattaa mahdollisimman laajasti eri toimialat ja maantieteelliset alueet. Tällöin se vääristää mahdollisimman vähän ihmisten tai yritysten valintoja ja kohdentaa päästövähennystoimenpiteitä tehokkaalla tavalla.

Komissio on korostanut sitä, että pitkällä aikavälillä hiilirajamekanismi on ilmaisjakoa yhteensopivampi hiilivuodon ehkäisykeino EU:n kireämpien ilmastotavoitteiden kanssa. KKV pitää tärkeänä, että päästöoikeuksien ilmaisjako korvautuu hiilirajamekanismin mukaisella maksulla saman tahtisesti ja WTO:n maailmankaupan periaatteiden suhteen yhteensopivalla tavalla.

Yleisempänä haasteena hiilirajamekanismille on se, miten siirtymävaiheessa, tietopohjan vielä rakentuessa ja menetelmien kehittyessä, onnistutaan välttämään kevennetyistä tai oikaistuista menettelyistä sekä kapea-alaisista tai ylimalkaisista laskennallisista päästötiedoista mahdollisesti seuraavia virhepäätelmiä ja ohjausvaikutusten vinoutumista, mahdollisesti myös hiilen hinnan tuplalaskentaa. Tämä voi vaarantaa hiilen hintamukauttamista, hiilirajamekanismin vaikuttavuutta, WTO:n kansainvälisen kaupan periaatteiden toteutumista ja niiden myötä myös markkinoiden toimivuutta, innovaatioiden kehittymistä ja uusien teknologioiden markkinoille tuloa. KKV:n näkemys on, että komission olisi hyvä seurata hiilirajamekanismin vaikutuksia ja että Suomen olisi hyvä kiinnittää tähän huomiota myöhemmässä hiilirajamekanismiin liittyvässä valmistelutyössä.

Hiilirajamekanismiin liittyvät viranomaistehtävät

Hallituksen esitysluonnokseen sisältyvässä lakiehdotuksessa säädettäisiin Tullin tehtäväksi hiilirajamekanismin toimivaltaisen viranomaisen tehtävät sekä hiilirajamekanismin kohteena olevien tuotteiden tuojiin kohdistettavien seuraamusten toimeenpano.

Tullilaboratoriolla ja Tullilla on kokemusta vaativista valvonta- ja tarkastustehtävistä. Tulli on toiminut esimerkiksi tuoteturvallisuusasioiden rajavalvonnassa hyvässä yhteistyössä muiden viranomaisten kuten aiemmin KKV:a edeltävän Kuluttajaviraston kanssa. Tulli osaa itse arvioida, mitä uudet hiilirajamekanismin tuomat tehtävät siltä edellyttävät.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Ari Luukinen
johtava asiantuntija

Luukinen Ari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto